

ก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2015 :
ข้อท้าทายหลักสูตรการท่องเที่ยวและการผลิตบุคลากรของประเทศเวียดนาม
**Step Forwards the ASEAN Economic Community 2015:
Challenges to Vietnam Tourism Education and Capacity Builders¹**

อารีย์ ธีรสัตยาพิทักษ์²
Aree Tirasatayapitak

บทคัดย่อ

การศึกษานี้วิเคราะห์สถานการณ์การจัดการหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งของการจัดการหลักสูตรการบริการ และการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนามและแนวทางการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ โดยใช้การวิจัยเอกสาร การสำรวจตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากอาจารย์หัวหน้าสาขาการบริการและ/หรือการท่องเที่ยวเฉพาะในมหาวิทยาลัยที่มีคณะที่เปิดสอนหลักสูตรนี้ทั้งหมด 40 แห่ง รวมจำนวนหน่วยตัวอย่างทั้งสิ้น 40 คนและการจัดประชุมเฉพาะกลุ่มรวม 2 ครั้งที่ Hanoi University และที่ Thai Nguyen University of Economics and Business Administration (TUEBA) ซึ่งใช้เทคนิคเดลฟาย และวิธีการสุ่มแบบเจาะจงในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล รวม 14 คน ปัจจุบันมหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตได้เพียงร้อยละ 50 ของความต้องการแรงงานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หลักสูตรมีจุดแข็งด้านการจัดการ เช่น หลักสูตรมีความทันสมัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้นอกสถานที่ การเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการปฏิบัติแก่นักศึกษาและมีอาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ ส่วนจุดอ่อนคือ การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล นอกจากนี้รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในอาเซียนในทุกด้านรวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรทางวิชาการ และการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการและมหาวิทยาลัยในอาเซียนควรเพิ่มความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการ การจัดประชุมวิชาการ สัมมนาและการทำวิจัยร่วมกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว อาจารย์และนักศึกษาระหว่างสถาบันในอาเซียน

คำสำคัญ: 1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. 2. หลักสูตรการท่องเที่ยว. 3. การผลิตบุคลากรของประเทศเวียดนาม.

¹ บทความวิจัยนี้พัฒนามาจากผลการศึกษาเรื่อง ASEAN การบูรณาการการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมผ่านหลักสูตรการท่องเที่ยวในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษาประเทศไทยเวียดนามและประเทศกัมพูชา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Abstract

The paper analyzed the situation of curricula management, weaknesses and strengths of the hospitality and tourism management programs at undergraduate level in Vietnam and guidelines to establish academic collaboration among universities in ASEAN to strengthen the good understanding and academic exchange. Data was collected using documentary research, a questionnaire survey of the chairs of hospitality and/or tourism programs in 40 universities, with a total sample groups of 40 persons, and two focus group meetings at Hanoi University and Thai Nguyen University of Economics and Business Administration (TUEBA), employing Delphi Technique and purposive sampling methods to select the key informants with total of 14 persons. At present, the universities could supply only 50 % of the graduates needed for tourism industry. The management of the hospitality and tourism programs strengths were in terms of the updated curricula, the provision of exposure in learning activities, the strengthening of practical experience for the students and the qualified teaching staff. The common weakness is inadequate financial support from the government. Furthermore, the governments of ASEAN member countries should promote and adequately subsidize the cooperative networks among universities for academic exchanges. The universities should enhance the collaboration in terms of academic exchanges, academic conferences and seminars and research among the scholars in the tourism industry, instructors and students among the ASEAN institutions.

Keywords: 1. The ASEAN Economic Community. 2. Tourism education. 3. Capacity builders of Vietnam.

บทนำ

ประเทศเวียดนามลงนามเข้าร่วมกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ในปี ค.ศ.1995 เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) เป็นลำดับที่ 110 ในปี ค.ศ. 2007 และเป็นกลุ่มประเทศสมาชิกใหม่ในการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี ค.ศ. 2015 เช่นเดียวกับประเทศกัมพูชา ลาว และพม่า (นุคจี ทวีวงศ์ 2552) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 เป็นต้นมา ประเทศเวียดนามมีอัตราการเติบโตของผลผลิตมวลรวม (GDP) ในระดับสูงหากเปรียบเทียบกับอัตราการเติบโตผลผลิตมวลรวมของประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน กล่าวคือ ผลผลิตมวลรวมของประเทศเติบโตร้อยละ 8.5 ในปี ค.ศ. 2006 และเติบโตในอัตราเดียวกันร้อยละ 8.5 ในปี ค.ศ.2009 และลดลงเหลือร้อยละ 6.5 ในปี ค.ศ. 2010 (Runckel 2009) รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวแห่งชาติปี 2006 - 2010 (The National Tourism Action Plans 2006 - 2010) ดังนี้ การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติให้สูงขึ้นร้อยละ 10 - 20 ต่อปีและนักท่องเที่ยวภายในประเทศร้อยละ 15 - 20 ต่อปี รวมถึงรายได้จากการท่องเที่ยว 4 - 5 ล้านล้านดอลลาร์ในปี ค.ศ. 2010 การพัฒนาคุณภาพการบริการและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเพื่อ ส่งเสริมให้ประเทศเวียดนามเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (VNAT 2006) ดังนั้น การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวและการเพิ่มอัตราการเติบโตของผลผลิตมวลรวม (GDP) ของประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและได้รับการฝึกอบรมทักษะต่างๆ และทักษะด้านภาษาจากระบบการศึกษาที่ทันสมัย

แม้ประเทศเวียดนามให้การสนับสนุนการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงรุกก็ตาม การกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจในองค์กรรวมถึงการบริหารจัดการระบบ การศึกษาจะถูกควบคุมโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การก้าวสู่การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่

เปิดเสรีทางการแข่งขันทางการผลิต การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปี ค.ศ. 2015 ควบคู่ไปกับการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือบุคลากรทางการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มอัตราการเติบโตของผลผลิตมวลรวม (GDP) ของประเทศจึงเป็นสมการที่สำคัญสำหรับประเทศเวียดนาม

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่อง ASEAN : การบูรณาการการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมผ่านหลักสูตรการท่องเที่ยวในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษาประเทศไทยเวียดนามและประเทศกัมพูชาที่มุ่งเสนอผลการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งในการจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนามและแนวทางการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ และสร้างความเข้าใจอันดีในภูมิภาค

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งของการจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนามและเพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ โดยมีขอบเขตการวิจัยที่ศึกษาเฉพาะการจัดการการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านการบริการและการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนาม และความคิดเห็นต่อข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติ นักวิชาชีพแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) ในการจัดการหลักสูตรและระดับสมรรถนะในการแข่งขันและประกอบอาชีพ ในต่างประเทศของบัณฑิต ก่อนที่จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการเสนอแนะแนวทางทางการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป จำแนกการศึกษาและการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แนวทางคุณภาพ

ใช้การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) การรวมกลุ่มเศรษฐกิจประชาคมอาเซียนและการจัดการหลักสูตร การบริการและการท่องเที่ยวของประเทศเวียดนาม และการศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยการจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม (focus-group discussion) ที่ประเทศเวียดนามรวม 2 ครั้ง ซึ่งครั้งที่ 1 จัดที่ Hanoi University ในวันที่ 5 ตุลาคม 2553 และครั้งที่ 2 จัดที่ Thai Nguyen University of Economics and Business Administration (TUEBA) ในวันที่ 6 ตุลาคม 2553 นักวิจัยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การสอนในหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวในระดับปริญญาตรีอย่างน้อย 1 ปี หรือมีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวหรือร่วมพัฒนาหลักสูตร และใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมจำนวน 7 คนต่อครั้ง รวม 14 คน โดยใช้แนวคำถามกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured questions) เป็นเครื่องมือการวิจัยในการเก็บข้อมูล นอกจากนี้การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) นำเสนอเป็นคำบรรยาย

2. แนวทางปริมาณ

ใช้การศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัยในการเก็บข้อมูล การวิจัยนี้ใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (Cross-sectional approach) ในช่วงเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน 2553 และศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (Census study) โดยเก็บข้อมูลจากอาจารย์หัวหน้าสาขา การบริการและ/หรือการท่องเที่ยวเฉพาะในมหาวิทยาลัย ที่มีคณะที่เปิดสอนหลักสูตรการบริการและ/หรือการท่องเที่ยวซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 40 แห่ง รวมจำนวนหน่วยตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 40 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติทางคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย

ของค่าตอบ อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และความถี่ (Frequency) และนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 40 ชุดและได้รับคำตอบแบบสอบถามกลับคืนมา 27 ชุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 67.5 และการจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม ได้ผลการศึกษาที่มีข้อมูลสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน และแตกต่างกันบ้างในแต่ละประเด็นศึกษา โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สถานการณ์การจัดการหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งในการจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนาม
2. ความคิดเห็นต่อข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) และระดับสมรรถนะในการแข่งขันและประกอบอาชีพในต่างประเทศของบัณฑิต
3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ

สถานการณ์การจัดการหลักสูตร จุดอ่อนและจุดแข็งของการจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนาม

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร

การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศเวียดนามมีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดในช่วงปลายปี ค.ศ. 1993 เป็นต้นมาภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรม (Ministry of Education and Training: MOET) ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดหลักสูตรหลัก (Core curriculum) สำหรับการศึกษาทั่วไป พิจารณาสาขาวิชาใหม่ กำหนดกฎระเบียบในการสอบและการกำหนดปริญญา ควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน รวมถึงควบคุมการดำเนินงานของ

มหาวิทยาลัย (UNESCO 2006 ; Runckel 2009) วาระการปฏิรูปการอุดมศึกษาปี 2006 - 2020 (The Higher Education Reform Agenda 2006-2020) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นจำนวนสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเอกชนมีจำนวนมากกว่า 40 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนมหาวิทยาลัยทั้งหมด (Runckel 2009) การเรียนการสอนด้านการบริการและการท่องเที่ยวในประเทศเวียดนามแบ่งเป็น 3 ระดับคือระดับประกาศนียบัตร (Diploma program) ระดับปริญญาตรี (Undergraduate program) และระดับบัณฑิตศึกษา (Postgraduate program) ประกอบด้วยระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้เปิดสอนสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริการและการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 40 แห่ง โดยโปรแกรมที่เปิดสอนประกอบด้วยโปรแกรมภาษาเวียดนาม (Vietnamese program) โปรแกรมภาษาอังกฤษ (English program) และโปรแกรมนานาชาติ (International program) หลักสูตรด้านการบริการและการท่องเที่ยวที่เปิดสอนในประเทศเวียดนามมีทั้งสิ้น 103 โปรแกรมด้วยแต่ละสถาบันเปิดสอนมากกว่าหนึ่งโปรแกรมโดยให้ปริญญาที่แตกต่างกัน (Nguyen Thi My Hanh and Chaisawat 2008)

ผลจากการศึกษาเอกสารพบว่าจุดแข็งของการจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนามคือ รัฐบาลให้การสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลให้หลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนให้เปิดสอนได้อย่างเสรีในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยพยายามที่จะปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เช่น คุณภาพอาจารย์ มีการปรับปรุงใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและนักศึกษาที่จบการศึกษามีโอกาสได้รับการจ้างงานสูง

ในภาพรวมการจัดการหลักสูตรฯ ยังคงมีจุดอ่อนหลายข้อ เช่น หลักสูตรที่ใช้สอนในระดับการอุดมศึกษาในปัจจุบันเป็นหลักสูตรมาตรฐานสำหรับสาขาการ

บริหารธุรกิจหรือเวียดนามศึกษา (Vietnamese Studies) ที่สร้างขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรมและสาขาการบริการและการท่องเที่ยวจะรวมอยู่ในสาขาการบริหารธุรกิจหรือเวียดนามศึกษา ดังนั้นการเรียนการสอนจึงจัดตามมาตรฐานหลักสูตรซึ่งนักศึกษาจะเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจหรือเวียดนามศึกษาเป็นส่วนใหญ่ หลายรายวิชาจะไม่เกี่ยวข้องกับการบริการและการท่องเที่ยว การเรียนการสอนจะใช้หลักสูตรและตำราที่พัฒนาขึ้นจากตำราต่างประเทศและพัฒนาขึ้นเองโดยอาจารย์ผู้สอน ซึ่งทั้งหลักสูตรและตำราจะมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากในแต่ละมหาวิทยาลัยทำให้ขาดซึ่งความเป็นเอกภาพในการจัดการ (VNAT 2006 อ้างใน Nguyen Thi My Hanh and Chaisawat 2008) กระบวนการจัดการในระดับอุดมศึกษาขาดความคล่องตัว ด้วยรัฐบาลไม่อนุญาตให้มหาวิทยาลัยปรับเปลี่ยนโปรแกรมการสอนและฝึกอบรม (Training programs) ได้เอง และปัจจุบันการท่องเที่ยวในประเทศเวียดนามมีอัตราเติบโตอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความต้องการบุคลากรสูงถึงปีละ 10,000 คนโดยประมาณ และสถานการณ์การจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนามยังไม่สามารถผลิตบุคลากรได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม กล่าวคือสถาบันการศึกษามีผลิตบัณฑิตได้เพียงร้อยละ 40 - 60 จากความต้องการในเชิงปริมาณทั้งหมด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม

เป็นที่น่าสนใจว่าการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเฉพาะกลุ่มพบว่าผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนในการจัดการหลักสูตรที่ต่างกัันบ้างดังนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มที่ Hanoi University เห็นว่าการจัดการหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อนดังนี้ หลักสูตรมีความทันสมัย เหมาะสมและมีเอกลักษณ์ หลักสูตรมีมาตรฐานและความคล้ายคลึงกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอื่นๆ คณะหรือภาควิชาจัดทำตำราและอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอนและ

มหาวิทยาลัยมีกลไกที่ยืดหยุ่นในการพัฒนาหลักสูตร อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยก็ยังคงมีอุปสรรคในการบริหารจัดการ เช่น จำนวนอาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูงจากภาคอุตสาหกรรมมีไม่เพียงพอ มหาวิทยาลัยไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอจากรัฐบาลและคณะหรือภาควิชาไม่มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งประสบการณ์ด้านการปฏิบัติแก่นักศึกษา ในทางตรงกันข้ามผู้เข้าร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มที่ Thai Nguyen University of Economics and Business Administration (TUEBA) เห็นว่าการจัดการหลักสูตรในปัจจุบันมีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยก็ยังคงมีจุดอ่อนในการบริหารจัดการเช่นเดียวกับข้อคิดเห็นข้างต้นของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มที่ Hanoi University นอกจากนี้บัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวมีจุดอ่อนหลายด้าน เช่น ทักษะการบริการ ทักษะการจัดการ บัณฑิตในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลกระทบต่อจุดอ่อนดังกล่าวของบัณฑิตคือนักศึกษาที่เข้าเรียนในหลักสูตรโดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยเอกชนมีคุณภาพต่ำ อาจารย์ผู้สอนขาดประสบการณ์และไม่มีคุณวุฒิตรงสาขาที่สอน การเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้แบบทางเดียว (One-way teaching) นักศึกษาขาดความเข้าใจถึงความสำคัญของงานบริการและทักษะการบริการเพราะการเรียนในชั้นเรียนและบรรยากาศการเรียนจะมุ่งเน้นการเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีและกรณีศึกษา หลักสูตรไม่ได้เน้นการปฏิบัติและมหาวิทยาลัยหลายแห่งขาดความพร้อมด้านอาคารสถานที่เรียนและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเรียนการสอนในหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยว

จากมุมมองของตัวแทนจากมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมการประชุมเฉพาะกลุ่ม ผู้เข้าร่วมประชุมกล่าวอย่างน่าสนใจว่าภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความต้องการบุคลากรสูงถึงปีละ 10,000 คนโดยประมาณและสถาบันการศึกษายังไม่สามารถผลิตบุคลากรได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม กล่าวคือสามารถผลิตบัณฑิตได้เพียงปีละประมาณ

5000 คนเท่านั้นหรือร้อยละ 50 จากความต้องการในเชิงปริมาณทั้งหมด อย่างไรก็ตามจำนวนบัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวไม่ใช่กลุ่มบุคลากรที่จะทำงานในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางหรือระดับสูงดังที่ปรัชญาหลักสูตรกำหนดเป้าหมายเอาไว้ด้วยบัณฑิตขาดประสบการณ์และทักษะด้านการปฏิบัติ ซึ่งในประเทศเวียดนามนักศึกษาที่จบจากสายอาชีพศึกษาจะได้พัฒนาเป็นผู้บริหารมากกว่า นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาที่จบจากศาสตร์ด้านอื่นๆ เช่น ภาษาศาสตร์มาทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ดังนั้นจากความไม่สมดุลด้านการผลิตบุคลากรดังกล่าวข้างต้นประเทศเวียดนามจึงแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยการจ้างบุคลากรที่มีประสบการณ์สูงด้านการบริการและการท่องเที่ยวจากต่างประเทศให้ทำงานในภาคการท่องเที่ยว

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ดังตารางที่ 1) พบว่าคณะหรือสาขาวิชาส่วนใหญ่เห็นว่าหลักสูตรของตนมีจุดแข็งในการจัดการหลักสูตรคือหลักสูตรมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้นอกสถานที่แก่นักศึกษาและอาจารย์และหลักสูตรมีการเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการปฏิบัติแก่นักศึกษา (ร้อยละ 70.4) รองลงมาคณะหรือสาขาวิชาที่มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูงจากภาคอุตสาหกรรมที่เพียงพอและหลักสูตรมีความทันสมัย เหมาะสมและมีเอกลักษณ์ (ร้อยละ 63.0) นอกจากนี้คณะหรือสาขาวิชาที่มีจุดอ่อนในการจัดการหลักสูตรคือ คณะหรือภาควิชาไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอจากรัฐบาลในการบริหารจัดการหลักสูตร คณะหรือภาควิชาไม่ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่อาจารย์ผู้สอนในการเข้าร่วมงานประชุมวิชาการและการสัมมนาในด้านการบริการและการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอื่นๆ (ร้อยละ 88.9)

ตารางที่ 1. จุดอ่อนและจุดแข็งในการจัดการหลักสูตรการจัดการบริการและการท่องเที่ยว

ปัจจัยการจัดการหลักสูตรจัดการบริการและการท่องเที่ยว	จุดอ่อน (ร้อยละ)	จุดแข็ง (ร้อยละ)	ไม่ตอบแบบ สอบถาม (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
1. จำนวนอาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูงจากภาคอุตสาหกรรมที่เพียงพอ	9 (33.3)	17 (63.0)	1 (3.7)	27 (100.0)
2. หลักสูตรที่ทันสมัย เหมาะสมและมีเอกลักษณ์	9 (33.3)	17 (63.0)	1 (3.7)	27 (100.0)
3. หลักสูตรมีมาตรฐานความคล้ายคลึงกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอื่นๆ	9 (33.3)	16 (59.3)	2 (7.4)	27 (100.0)
4. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอจากรัฐบาล	24 (88.9)	2 (7.4)	2 (7.4)	27 (100.0)
5. คณะหรือภาควิชา มีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่อาจารย์ผู้สอนในการเข้าร่วมงานประชุมวิชาการและการสัมมนาในด้านการบริการและการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอื่นๆ	24 (88.9)	1 (3.7)	2 (7.4)	27 (100.0)
6. มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเรียนการสอนในหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยว	12 (44.4)	14 (51.9)	1 (3.7)	27 (100.0)
7. ความสะดวกในการขอความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรม เช่น การสนับสนุนด้านการเงินหรือการถ่ายทอดองค์ความรู้	12 (44.4)	14 (51.9)	1 (3.7)	27 (100.0)
8. มีตำรา วารสารและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการบริการและการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	11 (40.7)	12 (44.4)	3 (11.1)	27 (100.0)
9. มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้นอกสถานที่แก่นักศึกษาและอาจารย์	7 (25.9)	19 (70.4)	1 (3.7)	27 (100.0)
10. มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งประสบการณ์ด้านการปฏิบัติแก่นักศึกษา	7 (25.9)	19 (70.4)	1 (3.7)	27 (100.0)
11. มีกลไกที่ยืดหยุ่นในการพัฒนาหลักสูตร	15 (55.6)	10 (37.0)	2 (7.4)	27 (100.0)

ความคิดเห็นต่อข้อตกลงยอมรับร่วม คุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) และระดับ สมรรถนะในการแข่งขันและประกอบอาชีพในต่าง ประเทศของบัณฑิต

จากการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN SUMMIT) ครั้งที่ 8 เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการทำงานเพื่อก้าวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีใน 5 ภาคซึ่งรวมภาคการบริการไว้ด้วย การเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานจะเกิดขึ้นเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. 2558 นับว่าเป็นการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน โดยกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันในเรื่องคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) ซึ่งเป็นคุณสมบัติขั้นต้นของแรงงานฝีมือในสาขาต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพหรือแรงงานเชี่ยวชาญได้อย่างเสรี (ไมตรี สุนทรวรรณ และวิเชศ คำบุญรัตน์ ม.ป.ป.) ส่วนข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangements on Tourism Professional) อันประกอบด้วย 2 สาขาหลักคือ สาขาที่พักและสาขาการเดินทาง เป็นอีกหนึ่งสาขาที่อาเซียนให้ความสำคัญและประเทศสมาชิก 9 ประเทศในอาเซียน

ได้ลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วมฯ ถึงแม้ประเทศไทยจะไม่ได้ลงนามแต่ก็มีอาจหลีกเลี่ยงการเปิดเสรีอาเซียนได้ และปัจจุบันประเทศไทยได้จัดทำมาตรฐานสมรรถนะ (Competency standard) และหลักสูตรอบรมเพื่อรองรับสมรรถนะขั้นพื้นฐานของบุคลากรที่ประกอบวิชาชีพท่องเที่ยวใน 32 ตำแหน่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2554)

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศสมาชิกของ The Southeast Asian Ministers of Education Organization Regional Centre for Vocational and Technical Education and Training (SEAMEO VOCTECH) ซึ่งเป็นกลไกหลักของภูมิภาคในการผลักดันและให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกในการพัฒนากำหนดมาตรฐานด้านทักษะต่างๆ รวมถึงการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพในระดับชาติและภูมิภาค จากวารสารดังกล่าวประเทศเวียดนามได้มีนโยบายในการกำหนดกรอบทักษะและคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งชาติในแต่ละวิชาชีพ จัดทำมาตรฐานสมรรถนะ (Competency standard) และหลักสูตรอบรม โดยแบ่งกลุ่มระดับคุณสมบัติพื้นฐานด้านทักษะเป็น 7 ระดับ (ดังตารางที่ 2) และกำหนดวิธีการทดสอบทักษะและสมรรถนะวิชาชีพไว้กว้างๆ ดังนี้ ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ความรู้และประสบการณ์การทำงาน การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ การใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของงานตามเวลาที่กำหนด และผลสัมฤทธิ์ของงานตรงตามข้อบังคับคุณภาพ (Corporate HRD and Skills Development for Employment: Scope and Strategies 2008)

ตารางที่ 2. ระดับคุณสมบัติสมรรถนะวิชาชีพของประเทศเวียดนาม

ประเภทคุณสมบัติ/ ระดับ	ระดับการศึกษา/ การอบรมที่จำเป็น
Level 7	Highly skilled worker 3
Level 6	Highly skilled worker 2
Level 5	Highly skilled worker 1
Level 4	Skilled worker 2
Level 3	Skilled worker 1
Level 2	Semi-skilled workers
Level 1	Non-skilled workers (untrained)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมเฉพาะกลุ่ม

จากการสะท้อนมุมมองของผู้เข้าร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มจากมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนามต่อการรับรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี ค.ศ. 2015 ผู้เข้าร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญต่อการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การปฏิบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติ นักวิชาชีพแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) และข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangements on Tourism Professional) ในขณะที่ผู้ร่วมประชุมกลุ่มจำนวน 3 คนเท่านั้นเห็นว่าคณะหรือภาควิชาของตนให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าวในระดับปานกลาง โดยคณะหรือภาควิชาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าการปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน แก่นักศึกษาและอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมประชุมงานประชุมวิชาการ และการสัมมนาเกี่ยวกับข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับ

คุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน เพื่อรับรู้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและมีแผนที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้ครอบคลุมสาขาหลัก 6 สาขาตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติ นักวิชาชีพแห่งอาเซียน เช่น hotel front-office, house-keeping, tour operation, travel agency, food production and food and beverage นอกจากนี้คณะหรือภาควิชาพยายามเพิ่มสมรรถนะของนักศึกษาในด้านทักษะการบริการ การจัดการและการสื่อสารเพื่อให้ นักศึกษาสามารถแข่งขันได้ในตลาดอาเซียน นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเชื่อมั่นว่าหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวของคณะหรือภาควิชาที่สังกัดอยู่มีเอกลักษณ์และมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติ นักวิชาชีพแห่งอาเซียน เพราะหลักสูตรมีการพัฒนาปรับปรุงตามมาตรฐานนานาชาติ มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน มีการจัดประสบการณ์การฝึกงานให้นักศึกษา มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคอุตสาหกรรมมาให้ความรู้และร่วมสัมมนากับนักศึกษาและมีการเพิ่มสมรรถนะทักษะต่างๆและการใช้ภาษาต่างประเทศแก่นักศึกษา จากการประชุมมีผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวอย่างน่าสนใจว่า “แม้ว่าเรื่องข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangements on Tourism

Professional) และการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับคณะของตน การให้ความสำคัญหรือปฏิบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมฯ ดังกล่าวเป็นสิ่งที่น่าประหลาดใจมาสู่ประเทศเวียดนาม เพราะจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ การเรียนรู้และความร่วมมือระหว่างประเทศเวียดนามกับประเทศสมาชิกอื่นๆ ของอาเซียน เพราะอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวของประเทศเวียดนามยังคงมีข้อจำกัดในการให้บริการในระดับมาตรฐานสากลและมีความจำเป็นต้องเรียนรู้จากประเทศเพื่อนบ้าน รัฐบาลไม่ได้พัฒนาและสนับสนุนอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวของประเทศอย่างจริงจัง หากมีข้อตกลงร่วมๆ จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการตอบรับนโยบายการรวมกลุ่มดังกล่าว”

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการกำหนดมาตรฐานนานาชาติอาเซียนสำหรับหลักสูตรบริการและการท่องเที่ยวพบว่าผู้เข้าประชุมเฉพาะกลุ่มมากกว่าร้อยละ 90 เห็นว่ามีความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานนานาชาติอาเซียนสำหรับหลักสูตรโดยเกณฑ์มาตรฐานควรกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและผู้ฝึกอบรม เอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร รายละเอียดรายวิชา คำอธิบายรายวิชา คู่มือการสอน ตำรา การวัดผลและการประเมินคุณภาพ อุปกรณ์เครื่องใช้ในการเรียนการสอนและฝึกอบรม การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน และการเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นมาตรฐานวิชาชีพ การคิดวิเคราะห์ ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียนและทักษะการจัดการ นอกจากนี้ผู้เข้าประชุมเฉพาะกลุ่มได้กล่าวอย่างน่าสนใจว่าบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Professional) ควรมีคุณสมบัติร่วมดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

อาเซียน มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ด้านวิชาชีพ ในสาขาที่ตนปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เช่น front-office, house-keeping, tour operation, travel agency และ food and beverage มีทักษะด้านการบริการและมีทักษะด้านการสื่อสาร

นอกจากนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าแนวโน้มการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีจากประเทศเวียดนามจะถ่ายเทไปที่ประเทศสิงคโปร์ ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมากที่สุด หากมีการถ่ายเทแรงงานจากประเทศสมาชิกในอาเซียนมายังประเทศเวียดนาม บัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรบริการและการท่องเที่ยวมีจุดอ่อนหลายด้านเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแรงงานเหล่านั้น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการจัดการ ทักษะการบริการ ทักษะการสื่อสารและความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ดังตารางที่ 3) พบว่ามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่แสดงความเห็นว่าบัณฑิตที่จบการศึกษามีสมรรถนะและคุณสมบัติในการแข่งขันและประกอบอาชีพในต่างประเทศในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.6 หากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนไปยังประเทศเวียดนาม จุดอ่อนของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรฯ เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานเหล่านั้นคือทักษะการแก้ปัญหา ร้อยละ 20.5 รองลงมาคือความคิดสร้างสรรค์ ร้อยละ 16.9 และทักษะการสื่อสาร ร้อยละ 13.3 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการประชุมเฉพาะกลุ่ม

ตารางที่ 3. ระดับสมรรถนะคุณสมบัติและทักษะของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรการจัดการการบริการและการท่องเที่ยวในการแข่งขันและประกอบอาชีพในต่างประเทศ

ข้อความ	จำนวน มหาวิทยาลัย	ร้อยละ
บัณฑิตที่จบการศึกษามีสมรรถนะและคุณสมบัติในการแข่งขันและประกอบอาชีพ ในต่างประเทศในระดับใด		
- ระดับยอดเยี่ยม	1	3.7
- ระดับดี	10	37.0
- ระดับปานกลาง	15	55.6
- ระดับต่ำและจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง	0	0.0
ไม่ตอบแบบสอบถาม	1	3.7
รวม	27	100.0
หากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีจากกลุ่มประเทศอาเซียนไปยังประเทศ เวียดนาม ข้อใดคือจุดอ่อนของบัณฑิตเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานเหล่านั้น (สามารถเลือกคำตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)		
- ทักษะการแก้ปัญหา	14	16.9
- ความคิดสร้างสรรค์	11	13.3
- ทักษะการสื่อสาร	9	10.8
- ทักษะการบริการ	9	10.8
- จิตบริการ	7	8.4
- ความสามารถด้านภาษา	7	8.4
- ทักษะการวิเคราะห์	5	6.0
- ทักษะการจัดการ	2	2.4
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์	2	2.4
- บุคลิกภาพ		
รวม	83	100.0

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่ได้จากการประชุมเฉพาะกลุ่มมีความแตกต่างจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในบางประเด็นดังนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 ของอาจารย์หัวหน้าสาขาการบริการและ/หรือการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยทั้งหมด 27 แห่งของประเทศเวียดนาม (ดังตารางที่ 4) พบว่าคณะหรือภาควิชาส่วนใหญ่ร้อยละ 63.0 ตระหนักถึงการทำ

ข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) และข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangements on Tourism Professional) ในการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยให้ความสำคัญต่อแนวคิดดังกล่าวในระดับปานกลาง ร้อยละ 74.1 คณะหรือภาควิชาส่วนใหญ่ตอบรับนโยบายการรวมกลุ่ม

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยมีแนวคิดส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมงานประชุมวิชาการและการสัมมนาเกี่ยวกับข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน เพื่อรับรู้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและมีแผนที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้ครอบคลุมสาขาหลัก 6 สาขาตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน เช่น hotel front-office, house-keeping, tour operation, travel agency, food production และ food and beverage ร้อยละ 14.9 รองลงมาพยายามเพิ่มสมรรถนะของนักศึกษาในด้านทักษะการสื่อสารและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 14.2 และได้ปรับปรุงหลักสูตรให้ครอบคลุมสาขาหลัก 6 สาขาตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียนและให้ความรู้แก่นักศึกษาเกี่ยวกับ

วัฒนธรรมอาเซียนและการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ร้อยละ 12.8 ตามลำดับ

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าคณะหรือภาควิชาส่วนใหญ่คิดว่าหลักสูตรของตนมีเอกลักษณ์และมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียนเพราะหลักสูตรมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน ร้อยละ 28.99 รองลงมาคือหลักสูตรมีความทันสมัยและหลักสูตรเน้นการปฏิบัติ ร้อยละ 24.44 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.4 เห็นว่ามีความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานนานาชาติอาเซียนสำหรับหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยว รองลงมา ร้อยละ 18.5 เห็นว่าไม่มีความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร

ตารางที่ 4. การรับรู้และการตอบรับนโยบายการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี ค.ศ. 2015 ของมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนาม

ข้อคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
คณะ หรือภาควิชาตระหนักถึงการทำข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน ข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน และการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 หรือไม่		
- ตระหนัก	17	63.0
- ไม่ตระหนัก	7	25.9
ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	11.1
รวม	27	100.0
คณะ หรือภาควิชาให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน ข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน และการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ค.ศ. 2015 หรือไม่ และในระดับใด		
- ให้ความสำคัญมากที่สุด	3	11.1
- ให้ความสำคัญปานกลาง	20	74.1
- ให้ความสำคัญต่ำ	0	0.0
ไม่ตอบแบบสอบถาม	4	14.8
รวม	27	100.0

ตารางที่ 4. (ต่อ)

ข้อคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
คณะหรือภาควิชาที่มีการตอบรับต่อการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ค.ศ. 2015 อย่างไร (สามารถเลือกคำตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)		
- ให้ข้อมูลแก่นักศึกษาและอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน และข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียน	8	5.4
- เข้าร่วมงานประชุมวิชาการและการสัมมนาเกี่ยวกับข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน และ/หรือข้อตกลงร่วมว่าด้วยการยอมรับคุณสมบัติบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียนเพื่อรับรู้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน	22	14.9
- ปรับปรุงหลักสูตรให้ครอบคลุมสาขาหลัก 6 สาขาตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน เช่น hotel front- office, house- keeping, tour operation, travel agency, food production และ food and beverage	19	12.8
- มีแผนที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้ครอบคลุมสาขาหลัก 6 สาขาตามข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน เช่น hotel front- office, house- keeping, tour operation, travel agency, food production และ food and beverage	22	14.9
- เพิ่มสมรรถนะของนักศึกษาในด้านทักษะการบริการเช่น bartending, front office operation, etc	10	6.8
- เพิ่มสมรรถนะของนักศึกษาในด้านทักษะการจัดการ	8	5.4
- เพิ่มสมรรถนะของนักศึกษาในด้านทักษะการสื่อสารและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	21	14.2
- ให้ความรู้แก่นักศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียน	19	12.8
- ให้ความรู้แก่นักศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	19	12.8
รวม	148	100.0
คณะ หรือภาควิชาคิดว่าจำเป็นหรือไม่ในการกำหนดมาตรฐานนานาชาติอาเซียนสำหรับหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยว		
- คิดว่าจำเป็น	19	70.4
- คิดว่าไม่จำเป็น	5	18.5
ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	11.1
รวม	27	100.0

ตารางที่ 4. (ต่อ)

ข้อคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
ข้อใดทำให้หลักสูตรของคุณหรือภาคศึกษามีเอกลักษณ์และมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน (สามารถเลือกคำตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)		
- เป็นหลักสูตรขั้นสูง	5	11.11
- หลักสูตรมีความทันสมัย	11	24.44
- มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน	13	28.89
- หลักสูตรเน้นการปฏิบัติ	11	24.44
- อ้างอิงหลักสูตรจากประเทศที่พัฒนาแล้ว	5	9.11
รวม	45	97.99

แนวทางที่เหมาะสมในการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการร่วมกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ

ร่วมกัน (ดังตารางที่ 5) พบว่ามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เห็นว่าการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นควรเพิ่มความร่วมมือในการจัดประชุมวิชาการและสัมมนา ร่วมกัน ร้อยละ 18.18 รองลงมาควรมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสถาบันในอาเซียน ร้อยละ 16.36 และควรมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันและใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร ร้อยละ 14.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 5. แนวทางที่เหมาะสมในการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการร่วมกัน

แนวทางที่เหมาะสม	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
สถาบันควรมีการพัฒนาภาษาอังกฤษของอาจารย์และนักศึกษา	5	9.09
เพิ่มความร่วมมือในการจัดประชุมวิชาการและสัมมนา ร่วมกัน	10	18.18
ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร	8	14.55
สถาบันใช้หลักสูตรร่วมกัน	5	9.09
มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสถาบัน	9	16.36
มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบัน	8	14.55
ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง	3	5.45
มีการกำหนดพันธกิจและวัตถุประสงค์ระหว่างสถาบันร่วมกัน	2	3.64
ส่งเสริมความร่วมมือและการแลกเปลี่ยน	5	9.09
รวม	55	100.0

หมายเหตุ สามารถเลือกคำตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

อภิปรายผลการศึกษา

1. สถานการณ์การจัดการหลักสูตร จุดอ่อน และจุดแข็งของการจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนาม

จากผลการศึกษาข้างต้น อภิปรายผลการศึกษา ได้ว่าหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวค่อนข้างจะเป็นศาสตร์ใหม่สำหรับประเทศเวียดนาม มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เปิดสอนกลุ่มสาขาวิชาดังกล่าวหลังจากปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา ปรัชญาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในภาพรวมจะมุ่งเน้นการเรียนการสอนด้านการจัดการเพื่อผลิตบัณฑิตเป็นผู้บริหารซึ่งเป็นการจัดหลักสูตรที่เน้นความต้องการของตลาดเป็นหลักเพราะการท่องเที่ยวในประเทศเวียดนามเพิ่งจะพัฒนาและเติบโตอย่างเห็นได้ชัดในทศวรรษที่ผ่านมาจึงมีความต้องการเร่งด่วนในการผลิตผู้บริหารมาตอบสนองการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว ประกอบกับทัศนคติของผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาเป็นผู้บริหารมากกว่าเป็นผู้ปฏิบัติกรในระดับล่าง

ปัจจุบันการจัดการหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยของประเทศเวียดนามประสบกับอุปสรรคในเรื่องงบประมาณในการบริหารจัดการหลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพบุคลากรสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดจุดอ่อนดังกล่าวในการจัดการหลักสูตรคือ จุดยืนของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเวียดนามไม่ค่อยสอดคล้องกับกระแสเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมการศึกษาโลก (Pham Thi Thu Huyen 200?) หลักสูตรขาดความทันสมัย การเรียนการสอนจะมุ่งเน้นทฤษฎี ขาดการสอนความรู้เฉพาะสาขา ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมและขาดกระบวนการที่จะตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมการศึกษาและสถาบันที่เปิดสอนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก และขาดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ โดยอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีขาดประสบการณ์ด้านวิชาชีพในระดับสูง รวมถึงประสบการณ์ในการถ่ายทอด การสอนและการฝึกปฏิบัติแก่นักศึกษา (Pham Thi Thu Huyen 200? ; Runckel 2009 ; Nguyen Thi My Hanh

and Chaisawat 2008) นอกจากนี้มีอาจารย์จำนวนน้อยที่จบการศึกษาด้านการท่องเที่ยวมาโดยตรง บุคลากรสายวิชาการจำนวนหนึ่งที่สอนอยู่ในหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ที่รับผิดชอบรายวิชาในศาสตร์อื่นๆ เช่น การบริหารและจัดการธุรกิจ รวมถึงภาษาศาสตร์ซึ่งได้พัฒนาตนเองเพิ่มเติมเพื่อรับผิดชอบการเรียนการสอนในด้านการบริการและการท่องเที่ยว ประกอบกับอาจารย์ขาดทักษะด้านวิชาชีพ จึงส่งผลให้การเรียนการสอนมุ่งเน้นทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติทักษะควบคู่ไปด้วยกัน งบประมาณสนับสนุนในการส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพและองค์ความรู้ด้านการบริการและการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอยังคงเป็นอุปสรรคที่ทำให้อาจารย์ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dinh Van Dang (2007) หัวข้อ Raising the role of tourism training institutions in Vietnam tourism human resource development ที่พบว่า การเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยวในระดับอุดมศึกษาหรือแม้แต่ระดับอาชีวศึกษาของเวียดนามเพิ่งมีการพัฒนาในช่วงระยะเวลาไม่ถึง 20 ปี ดังนั้น อาจารย์ที่รับผิดชอบการเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่โอนย้ายมาจากสาขาวิชาอื่นๆ นอกจากนี้การวิจัยด้านการท่องเที่ยว การรวบรวมผลิตตำราและเอกสารการสอน รวมถึงการพัฒนาความสามารถของอาจารย์ไม่ได้มีการควบคุมและให้คำแนะนำอย่างจริงจัง ปัจจุบันสถาบันการศึกษาด้านการท่องเที่ยวมีการเปิดหลักสูตรการสอนและอบรมจำนวนมาก รวมถึงมีการผลิตเอกสารประกอบการเรียนการสอนขึ้นมาใช้แต่ยังขาดซึ่งมาตรฐานทั้งในด้านเนื้อหาของรายวิชา รวมถึงระดับความลึกซึ้งของเนื้อหา ทำให้เป็นการยากที่จะประเมินระดับความสามารถทักษะด้านวิชาชีพหรือความสามารถในการจัดการของบัณฑิตที่จบจากหลักสูตร จะเห็นว่าข้อจำกัดของหลักสูตรที่ส่งผลต่อจุดอ่อนประกอบด้วยช่องว่างระหว่างโปรแกรมการเรียนการสอนและสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันของอุตสาหกรรมอุปกรณ์การฝึกอบรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีไม่เพียงพอ และการค้นคว้าวิจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ทางการท่องเที่ยวยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการอย่างแท้จริง

เป็นที่น่าสนใจว่ามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะพยายามออกแบบหลักสูตรให้มีความคล้ายคลึงกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและสร้างเอกลักษณ์ให้หลักสูตรของตน อธิบายได้ว่าการที่หลักสูตรมีความคล้ายคลึงกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอื่นๆ จะทำให้ภาพลักษณ์ของการจัดการหลักสูตรของมหาวิทยาลัยดูมีความทันสมัยและจะสามารถช่วยให้มหาวิทยาลัยได้ส่วนแบ่งด้านการตลาดเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ในแง่การผลิตบัณฑิตของหลักสูตรจะเห็นว่าถึงแม้หลักสูตรฯ จะได้รับความนิยมจากนักศึกษาเป็นอย่างมากแต่จำนวนบัณฑิตที่จบการศึกษาต่อปียังมีจำนวนไม่เพียงพอหรืออยู่ในภาวะวิกฤตต่อการตอบสนองอุปสงค์ด้านแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ ดังนั้น หากมีเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 อาจจะทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนแรงงานฝีมือภายในประเทศและอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมจ้างแรงงานฝีมือจากประเทศสมาชิกอื่นๆ ในอาเซียนมาทดแทนมากขึ้นซึ่งส่งผลต่อการรั่วไหลของเงินตราต่างประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. ความคิดเห็นต่อข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement: MRA) และระดับสมรรถนะในการแข่งขันและประกอบอาชีพในต่างประเทศของบัณฑิต

ถึงแม้มหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนามจะมีความสนใจและให้ความสำคัญต่อกำหนดมาตรฐานนานาชาติอาเซียนสำหรับหลักสูตรการบริการและการท่องเที่ยวเพื่อผลิตบุคลากรวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวอาเซียนที่มีคุณภาพก็ตาม แนวคิดนี้ก็ยากที่จะผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรมด้วยการศึกษาของประเทศเวียดนามอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรมซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดหลักสูตรหลัก (Core curriculum) สำหรับการศึกษาทั่วไป พิจารณาสาขารวิชาใหม่ กำหนดกฎระเบียบในการสอบและการกำหนดปริญญา การควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน รวมถึงควบคุมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

(UNESCO 2006 ; Runckel 2009) และการผลักดันให้เกิดหลักสูตรมาตรฐานของอาเซียนน่าจะทำให้มีความยากลำบากในการปฏิบัติเช่นกันเพราะประเทศเวียดนามมีจุดยืนที่ต่างกับประเทศอื่นในอาเซียนทั้งในเรื่องปรัชญาการศึกษา การบริหารจัดการ การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ซึ่งถ้าอาเซียนจะผลักดันให้มหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศสมาชิกรวมถึงประเทศเวียดนามปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานนานาชาติอาเซียนนั้นควรจะกำหนดการจัดการเป็น 2 แบบคือ 1) การถือปฏิบัติโดยวิธีบังคับ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานโดยเลือกกรรมการจากมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ 10 อันดับแรกของอาเซียน โดยให้กรรมการชุดนี้คิดกรอบมาตรฐานนานาชาติอาเซียนและหลักสูตรมาตรฐานของอาเซียนและให้แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนนำเสนอแนวคิดดังกล่าวต่อกระทรวงศึกษาธิการของประเทศตน พิจารณาและดำเนินการผลักดันให้มีการถือปฏิบัติต่อไป และ 2) การถือปฏิบัติโดยความสมัครใจ คืออาเซียนพยายามชี้ชวนให้มหาวิทยาลัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานนานาชาติอาเซียนและมีหลักสูตรมาตรฐานอาเซียนและบรรจุรายวิชาบางรายวิชาจากหลักสูตรมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยสนใจลงในหลักสูตรของตนและเพิ่มบริบทเนื้อหาของแต่ละประเทศในการสอน เช่น บริบทของประเทศเวียดนามหรือบริบทของประเทศไทย รวมถึงรายวิชาการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Culture)

สำหรับแนวโน้มการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีจากประเทศเวียดนามที่จะถ่ายเทไปที่ประเทศสิงคโปร์ ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมากที่สุดนั้นเป็นเพราะประเทศเหล่านี้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ดี รัฐบาลให้การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีอัตราการเติบโตสูงและการจ้างงานให้ค่าตอบแทนสูง อย่างไรก็ตามแรงงานฝีมือจากประเทศเวียดนามที่จะถ่ายเทไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนน่าจะมีอัตราที่ต่ำด้วยการท่องเที่ยวในประเทศเวียดนามมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อความต้องการแรงงานจำนวนมากของ

ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบกับการเรียน การสอนของประเทศเวียดนามด้านการจัดการ การบริการและการท่องเที่ยวยังต้องปรับปรุงและนักศึกษา ไม่มีความรู้และทักษะต่างๆ เพียงพอต่อการไปทำงาน ในต่างประเทศ นอกจากนี้การเรียนการสอนส่วนใหญ่ มุ่งเน้นการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและหลักสูตรมุ่งเน้น ผลิตบัณฑิตไปเป็นผู้บริหารไม่ได้เน้นทักษะการปฏิบัติ จึงส่งผลให้การผลิตบัณฑิตของประเทศเวียดนามมี ข้อจำกัดด้านระดับสมรรถนะในการแข่งขันและประกอบ อาชีพ (Professional Competency) ในการแข่งขัน ระดับนานาชาติ

3. แนวทางที่เหมาะสมในการสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการร่วมกัน

การสร้างความร่วมมือของสถาบันการศึกษาใน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี และการแลกเปลี่ยนทางวิชาการควรได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากภาคีที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น มหาวิทยาลัย กระทรวง ศึกษาธิการและการฝึกอบรม ภาครัฐบาลและภาค ธุรกิจการบริการและการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิก อาเซียนโดยมีแนวทางดังนี้

1. รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนควรส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในอาเซียนในทุกด้าน รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างเครือข่าย และพันธมิตรทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนด้าน วิชาการอย่างจริงจัง

2. กระทรวงศึกษาธิการของประเทศสมาชิก อาเซียนควรร่วมมือกันผลักดันให้มีการสร้างเครือข่าย และพันธมิตรทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยในระดับ ภูมิภาคอาเซียนอย่างจริงจัง

3. มหาวิทยาลัยในอาเซียนควรสร้างศูนย์ข้อมูล และเว็บไซต์ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายและพันธมิตร ทางวิชาการร่วมกัน

4. มหาวิทยาลัยในอาเซียนควรเพิ่มความร่วมมือ

ในการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการ การจัดประชุมวิชาการ สัมมนาและการทำวิจัยร่วมกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการท่องเที่ยว อาจารย์และนักศึกษาระหว่างสถาบัน ในอาเซียน

5. อาเซียนควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรการจัดการบริการและการท่องเที่ยวเพื่อ สนับสนุนให้การแลกเปลี่ยนด้านวิชาการเป็นไปอย่างมี คุณภาพและมีบรรทัดฐานเดียวกัน

สรุป

ความสำเร็จของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นั้นขึ้นอยู่กับกลไกของระดับการพัฒนา และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้ประเทศสมาชิกใน สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มี โอกาสเข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจ มหภาคของอาเซียน แม้ว่าความแตกต่างระหว่าง ประเทศสมาชิกทั้งในระดับประชาชน ภาคการศึกษา และภาคธุรกิจยังคงเป็นอุปสรรคในการสร้างความ เท่าเทียมให้เกิดขึ้นได้ก็ตาม การให้การสนับสนุนและ แลกเปลี่ยนบนพื้นฐานของความจริงใจและจริงจัง ด้านการเงิน การลงทุนและการศึกษาย่อมเสริมสร้าง ชีตความสามารถในการแข่งขันให้กับอาเซียนและ สร้างให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางภายในภูมิภาคที่มี แต่ความเข้าใจอันดีต่อกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ได้กรุณา สนับสนุนทุนในการศึกษาวิจัยซึ่งเป็นที่มาของบทความ นี้และส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้ศึกษามีความรู้เพิ่มเติมและ ตระหนักต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและ Ms. Nguyen Thi My Hanh มหาวิทยาลัย Thai Nguyen University of Economics and Business Administration ประเทศ เวียดนามที่อนุเคราะห์ข้อมูลและความสะดวกในการเก็บ ข้อมูลตลอดโครงการ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- นุศรี ทวีวงศ์. (2552). **กฎบัตรอาเซียน? รัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องให้ความสำคัญ** **สำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2553. จาก <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=1101>.
- ไมตรี สุนทรวรรณ และวิเชต คำบุญรัตน์. (ม.ป.ป). **คนไทยไปอย่างไรในอาเซียน.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2555. จาก <http://www.km.ra.ac.th/hrd/article/asean/aec2.pdf>.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2554,18 กรกฎาคม). **Road Map วิชาชีพท่องเที่ยวไทย เตรียมพร้อม** **สู่เสรีแรงงานอาเซียน.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2555. จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1310979761&grpid&catid=02&subcatid=0200.

ภาษาอังกฤษ

- Dinh Van Dang. (2007). **Rising the role of tourism training institutions in Vietnam tourism human resource development.** [Online]. Retrieved April 27, 2012. from http://www.hah.hu/opendoc.php?fn=Nguyen_Monh_Ty...
- Nguyen Thi My Hanh and Chaisawat, M. (2008). **The Current situation and future development of hospitality and tourism higher education in Vietnam.** วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ไม่ได้รับการตีพิมพ์)
- Pham Thi Thu Huyen. (200?). **Higher education in Vietnam: A look from labour market angle.** [Online]. Retrieved November 13, 2010. from <http://www.vdf.org.vn>.
- Runckel, C. (2009). **The education system in Vietnam.** [Online]. Retrieved March 16, 2010. from http://www.business-in-asia.com/vietnam/education_system_in_vietnam.html.
- UNESCO. (2006). **Higher education in South-East Asia.** [Online]. Retrieved August 3, 2010. from <http://www.unesdoc.unesco.org>
- UNEVOC. (2008). **Corporate HRD and skills development for employment: scope and strategies.** [Online]. Retrieved April 27, 2012. from http://www.unevoc.unesco.org/fileadmin/user_upload/pubs/Corporate_HRD_and_Skills_Development_for_Employment_Scope_and_Strategies.pdf
- Vietnam National Administration of Tourism: VNAT. (2006). **Vietnam Human Resources Development in Tourism Program by 2015.** Vietnam: Department of Personnel and Organization.